

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1899. Första Kammaren. N:o 16.

Onsdagen den 5 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Herr statsrådet grefve *Wachtmeister* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående försäljning af fasta egendomen n:o 23 i kvarteret Hvalfisken inom Östermalms församling i Stockholm;

2:o) angående försäljning till Vara köping af ett område af länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Vara Stommen n:o 9;

3:o) angående slutlig organisation af landbruksinstitutet vid Ultuna;

4:o) angående arrendefri upplåtelse till Jönköpings läns fängvårdsförening af förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Långanäs n:o 1 i nämnda län;

5:o) angående försäljning af en till förra militiebostället $\frac{5}{8}$ mantal Ålsunda n:o 2 i Stockholms län hörande lägenhet;

6:o) angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande af grundskatt m. m.;

7:o) med förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge; och

8:o) angående ändrad lydelse af § 10 mom. 4 i kongl. förordningen den 13 juli 1887 angående villkoren för tillverkning af brännvin, sådant nämnda moment lyder enligt kongl. kungörelsen den 1 juni 1894.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets memorial:

n:o 21, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande n:o 15, i anledning af väckt motion om afskaf-

fande af hvitbetssockertillverkningsafgiften samt nedsättning af tullen å socker; och

n:o 22, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande n:o 16, punkten 2, angående väckt motion om åstadkommande af verksammare kontroll öfver att stämningar till underrätt vederbörligen stämpelbeläggas.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag
dels till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 38, angående åtgärder för den svenska borgerliga tidens bringande till öfverensstämmelse med den s. k. europeiska medeltiden;

n:o 39, angående val af två fullmäktige i riksbanken och tre suppleanter för Riksdagens samtliga fullmäktige i nämnda verk; samt

n:o 40, angående val af två fullmäktige i riksgäldskontoret och tre suppleanter för samtliga fullmäktige i nämnda verk;

dels ock till Riksdagens förordnanden:

n:o 41, för två fullmäktige i riksbanken;

n:o 42, för tre suppleanter för Riksdagens fullmäktige i riksbanken;

n:o 43, för två fullmäktige i riksgäldskontoret; och

n:o 44, för tre suppleanter för fullmäktige i riksgäldskontoret.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran konstitutionsutskottets den 1 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 6, äfvensom statsutskottets samma dag bordlagda utlåtanden och memorial n:is 38—40.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts nedan-nämnda denna dag aflemnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående försäljning af fasta egendomen n:o 23 i kvarteret Hvalfiskan inom Östermalms församling i Stockholm;

2:o) angående försäljning till Vara köping af ett område af länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Vara Stommen n:o 9;

3:o) angående slutlig organisation af landtbruksinstitutet vid Ultuna;

4:o) angående arrendefri upplåtelse till Jönköpings läns fångvårdsförening af förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Långanäs n:o 1 i nämnda län;

5:o) angående försäljning af en till förra militiebostället $\frac{5}{8}$ mantal Ålsunda n:o 2 i Stockholms län hörande lägenhet; samt

6:o) angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande af grundskatt m. m.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda under sammanträdet aflemnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge; samt

2:o) angående ändrad lydelse af § 10 mom. 4 i kongl. förordningen den 13 juli 1887 angående villkoren för tillverkning af brännvin, sådant nämnda moment lyder enligt kongl. kungörelsen den 1 juni 1894.

Herr Reuterswärd erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag tager mig friheten föreslå, att de i dag andra gången bordlagda ärenden, eller konstitutionsutskottets utlåtande n:o 6 i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 5 och 6 regeringsformen, dels väckt motion om ändringar i §§ 6 och 15 regeringsformen, dels ock inom utskottet väckt förslag om ändrad lydelse af § 42 regeringsformen samt statsutskottets utlåtanden n:o 38 i anledning af väckta motioner om utredning dels i fråga om anläggande af nya statsbanor och inköp till staten af vissa privatbanor, dels ock beträffande Göta kanals öfvertagande af statsverket, n:o 39 i anledning af väckt motion om anslag till förhöjning af undsättningsfonden m. m. och n:o 40 om anvisande af de i regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor, måtte på föredragningslistan till det plenium, som infaller nästkommande lördag, uppföras främst bland två gånger bordlagda ärenden.

Denna hemställan bifölls.

Torsdagen den 6 April.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Ehrenborg* under åtta dagar, räknadt från morgondagen.

Justerades tre protokollsutdrag för detta sammanträde; hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,46 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Torsdagen den 6 april.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Upplästes ett inkommet läkareintyg, så lydande:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare landssekreteraren och kommandören herr *P. Krok*, som lider af högersidig lungsäcksinflammation, är tills vidare oförmögen att deltaga i Riksdagens arbeten, intygar vid heder och samvete.

Malmö den 4 april 1899.

Carl Asp.

Med. doktor.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 5 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att garn af nöthår skall åsättas tull af 10 öre för kilogram samt såsom särskild rubrik

införas närmast efter den nu i tulltaxan under n:o 168 förekommande rubriken: färgadt, blekt eller tryckt segel- och bindgarn, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit att afslå såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 31;

Nej — 112.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 187, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 65 ja och 157 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 96 ja och 269 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 32 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att herr Wavrinskys ifrågavarande motion icke af Riksdagen bifalles, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit att, med anledning af herr Wavrinskys förevarande motion, å extra stat för år 1900 till den internationella fredsbyrån i Bern bevilja ett bidrag af 750 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 131;
Nej — 10.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 188, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 73 ja och 148 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 204 ja och 158 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 33, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Kongl. Maj:ts i punkten 4:o b) under fjerde hufvudtiteln gjorda framställningar må af Riksdagen på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver, att under år 1900 må till nedannämnda befattningsinnehafvare utbetalas tillfälliga löneförbättringar med följande belopp och under samma vilkor som aflöningen under de aflöningsstitlar, hvartill de, enligt hvad nedan säges, skola utgöra tillägg, nemligen:

dels till dagaflöningen under tjenstgöring:

för fanjunkare, styckjunkare, regementstrumslagare och regements-trumpetare samt förvaltare vid intendenturcorpsen 50 öre;

för sergeanter, hautboister, stabs-, sqvadrons- och batteritrumpetare äfvensom fältmusikanter vid Vermlands fältjägarcorps, Gotlands infanteriregemente, Hallands bataljon, Vesternorrlands regemente och Blekinge bataljon, trumslagare och hornblåsare vid Gotlands infanteriregemente och Hallands bataljon samt trumpetare vid Gotlands artillericorps 40 öre;

för gevärshandtverkare och pistolsmeder vid den icke garnisonerade armén 20 öre;

för korpaler vid den icke garnisonerade armén 25 öre; och

för vicekorpaler vid den icke garnisonerade armén 40 öre;

dels till lönen för vaktmästarne vid intendenturcorpsen 180 kronor;

dels till månadsarfvodena:

för distinktionskorpaler och 1. konstaplar vid garnisonerade armén, Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor;

för korpaler och 2. konstaplar vid garnisonerade armén, Skånska

husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor; och

för vicekorpraler vid garnisonerade armén, Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor;

samt att Riksdagen må till *tillfällig löneförbättring åt underbefäl med flere* enligt ofvan stadgade grunder å extra stat för år 1900 bevilja ett anslag af 297,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Viuner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts i punkten 4:o b) under fjerde hufvudtiteln gjorda framställningar, att Riksdagen medgifvit, att under år 1900 må till nedannämnda befattningsinnehafvare utbetalas tillfälliga löneförbättringar med följande belopp och under samma vilkor som aföningen under de aföningstitlar, hvartill de, enligt hvad nedan säges, skola utgöra tillägg, nemligen:

dels till dagaföningen under tjenstgöring:

för fanjunkare, styckjunkare, regementstrumslagare och regements-trumpetare samt förvaltare vid intendenturcorpsen 38 öre;

för serjeanter, hautboister, stabs-, squadrons- och batteritrumpetare äfvensom fältmusikanter vid Vermlands fältjägarcorps, Gotlands infanteriregemente, Hallands bataljon, Vesternorrlands regemente och Blekinge bataljon, trumslagare och hornblåsare vid Gotlands infanteriregemente och Hallands bataljon samt trumpetare vid Gotlands artilleri-corps 38 öre;

för gevärshandverkare och pistolsmeder vid den icke garnisonerade armén 20 öre;

för korpraler vid den icke garnisonerade armén 25 öre; och

för vicekorpraler vid den icke garnisonerade armén 40 öre;

dels till lönen för vaktmästarne vid intendenturcorpsen 180 kronor;

dels till månadsarfvodena:

för distinktionskorpraler och 1. konstaplar vid garnisonerade armén, Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor;

för korpraler och 2. konstaplar vid garnisonerade armén, Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kr.; och

för vicekorpraler vid garnisonerade armén, Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor;

äfvensom till *tillfällig löneförbättring åt underbefäl med flere*

enligt ofvan stadgade grundér å extra stat för år 1900 beviljat ett anslag af 279,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 132;

Nej — 11.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 189, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 95 ja och 127 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 227 ja och 138 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med japropositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 33, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen, med föranledande af Kongl. Maj:ts förevarande framställning och herr Almströms med flere ofvanberörda motion, må, för anskaffande under innevarande eller nästkommande år inom eller utom landet af ytterligare 40,000 gevär utöfver det antal, som under samma år kan för redan tillgängliga medel tillverkas vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori, på extra stat för år 1900 anvisa dels redan för anskaffning af nya eldhandvapen åt armén beviljade, men ännu ej anvisade 1,224,750 kronor, dels ock derutöfver 1,163,250 kronor, eller tillhopa 2,388,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning samt med afslag å herr Almströms med flere ofvannämnda motion, af det för anskaffning af nya eldhandvapen åt armén beviljade, men ännu ej anvisade belopp 1,224,750 kronor, till utgående på extra stat för år 1900 anvisat 1,147,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 139;

Nej — 4.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 190, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 84 ja och 139 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 223 ja och 143 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 33, punkten 4, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må till stärkande af landets nuvarande fasta försvar på extra stat för år 1900 bevilja ett belopp af 2,200,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, till stärkande af landets nuvarande fasta försvar beviljat 2,200,000 kronor och deraf på extra stat för år 1900 anvisat 1,100,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 128;

Nej — 12.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 191, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 63 ja och 160 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 191 ja och 172 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 34, punkterna 1 och 2, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att i den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fastställda stat må uppföras aflöning till ytterligare en tredje gradens tjänsteman (byråchef), ledamot i styrelsen och föredragande för ärenden angående enskilda jernvägar, med 6,400 kronor, deraf 4,400 kronor i lön, som efter fem år kan höjas med 600 kronor, samt 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i enlighet med Andra Kammarens beslut — under vilkor att vid först inträffande ledighet vid någon af de i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat uppförda byråingenjörsbefattningar den lediga befattningen indrages — i nämnda stat uppfört aflöning till ytterligare en ledamot i styrelsen, föredragande för ärenden angående enskilda jernvägar, med 4,500 kronor, deraf 3,000 kronor i lön, som efter fem år kan höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor, samt 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 128;

Nej — 14.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 192, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen derstädes utfallit med 42 ja och 178 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 170 ja och 192 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 34, punkterna 1 och 2, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat må uppföras aflöningar till ytterligare två första gradens tjänstemän (notarier) med 3,000 kronor för hvardera, deraf 1,800 kronor i lön, som efter fem år kan höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor, samt 1,200 kronor i tjänstgöringspenningar, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i enlighet med Andra Kammarens beslut, i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat dels uppfört aflöning till en första gradens tjänsteman (notarie) med 3,000 kronor, deraf 1,800 kronor i lön, som efter fem år kan höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor, samt 1,200 kronor i tjänstgöringspenningar, dels ock vidtagit den förändring, att det i staten upptagna anslag å 13,000 kronor till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde blifvit höjdt med 1,000 kronor eller till 14,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 122;

Nej — 19.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 193, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 35 ja och 178 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 157 ja och 197 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 34, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten må höjas från 30,000 kronor till 35,000 kronor eller med 5,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har, i enlighet med Andra Kammarens beslut, Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke af Riksdagen bifallits.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 123;

Nej — 17.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, aukom derifrån ett protokollutdrag, n:o 194, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 31 ja och 176 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 154 ja och 193 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningea omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 35, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må *dels* i den för skogsstaten gällande stat uppföra ytterligare en jägmästare med lön 1,500 kronor, tjenstgöringspenningar 1,000 kronor och resepenningar 400 kronor, samt 4 kronojägare med för hvardera lön 400 kronor, tjenstgöringspenningar 100 kronor samt hyresersättning 100 kronor, och

för sådant ändamål höja det bestämda anslaget för skogsstaten, nu 446,108 kronor, med 5,300 kronor till 451,408 kronor;

dels höja reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, nu 794,742 kronor, med 216,150 kronor till 1,010,892 kronor;

så att anslaget till skogsväsendet erhåller följande uppställning:

bestämt anslag:

för skogsstaten.....	kr.	451,408:—	
» statens skogsläroverk	»	50,500:—	kr. 501,908:—

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstitutets
lärarepersonal ..... kr. 84,400:—

reservationsanslag:

till enskilda skogsundervisningen... kr. 4,800:—
» kronoskogarnes förvaltning och
befrämjande af skogsväsendet
i allmänhet ..... » 1,010,892:— kr. 1,015,692:—,
summa kronor 1,602,000:—

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet i dess helhet
skulle ökas med 221,450 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, be-
slutit att

dels, med afslag å Kongl. Maj:ts förslag om uppförande i den för
skogsstaten gällande stat af en ny jägmästarelön, bifalla Kongl. Maj:ts
förslag om uppförande i nämnda stat af fyra kronojägare med för
hvardera lön 400 kronor, tjänstgöringspenningar 100 kronor samt
hyresersättning 100 kronor, och

för sådant ändamål höja det bestämda anslaget för skogsstaten,
nu 446,108 kronor, med 2,400 kronor till 448,508 kronor;

dels höja reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och
befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, nu 794,742 kronor, med
216,150 kronor till 1,010,892 kronor;

så att anslaget till skogsväsendet erhåller följande uppställning:

bestämt anslag:

för skogsstaten ..... kr. 448,508:—
» statens skogsläroverk..... » 50,500:— kr. 499,008:—

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstitutets
lärarepersonal..... » 84,400:—

reservationsanslag:

till enskilda skogsundervisningen kr.	4,800:—	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsen- det i allmänhet..... »	1,010,892:—	kr. 1,015,692:—
		summa kronor 1,599,100:—

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 122;

Nej — 14.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 195, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 62 ja och 160 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 184 ja och 174 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 35, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition.

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Kongl. Maj:ts framställning om att Riksdagen må till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremie för brandförsäkring af den nya operabyggnaden i Stockholm bevilja ett extra anslag för år 1900 af 18,314 kronor, må vinna Riksdagens bifall, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 127;

Nej — 14.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsänt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 196, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 89 ja och 126 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 216 ja och 140 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med japropositionen.

Föredrogs å nyo Första Kammarens tillfälliga utskotts den 23 sistlidne mars och den 1 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 2, i anledning af väckt fråga om ordnande af bostadsförhållandena för en del af rikets fiskeribefolkning.

Om förbättrande af bostadsförhållandena för en del af rikets fiskeribefolkning.

Herr Pettersson, Fredrik Emil: Jag skall ej upptaga herrarnes tid med något utförligare bemötande af de skäl, med hvilka utskottet motiverat sitt afslag. Jag erkänner öppet, att jag ej är tillräckligt inne i frågan, sådan den här föreligger, enär jag först för några ögonblick sedan tagit del af betänkandet, men jag vill ej försumma tillfället att uttala min anslutning till motionens syfte. Jag ber att få nämna, att då Riksdagen för några år sedan, på förslag af enskild motionär, beslöt skrifvelse om utredning af bostadsförhållandena för fiskeribefolkningen i Bohuslän, och detta resulterade uti en efter vårt förmenande särdeles god utredning, hvilken torde komma att mycket underlätta frågans lösning, så anser jag mig såsom bohusläning skyldig att vara med, då det gäller att utreda motsvarande förhållanden uti det öfriga Sverige.

Det hufvudsakliga skälet, hvarmed utskottet motiverat sitt afstyrende af motionen, har varit, att om den utredning, som föreligger från Bohuslän, skulle föranleda till förändring af allmänna lagstadganden, så skulle de nya lagstadgandena komma att tillämpas jemväl på rikets öfriga län. Ja visserligen, men jag ber att i detta sammanhang få påpeka, att hvad Bohuslän angår, så ställa sig förhållandena i afseende å bostadsfrågan väsentligen olika mot annorstädes, enär ej mindre än fjorton eller femton af våra större fiskelägen, och bland dessa sådana med en folkmängd af 1,200 människor, äro belägna på Huitfeldtska stipendieinrättningens mark, och häri torde ligga en ganska stor åtskilnad mot förhållandena på andra ställen i Sverige, der det mångenstädes är hemmanssegare eller kronan, som eger marken.

Vidare har utskottet påpekat, att en sådan skrifvelse ej skulle vara välbetänt. Ja, i detta fall skiljer jag mig från utskottet och vågar påstå, att om vi vilja göra något för vår fiskeribefolkning, vare

Om förbättrande af bostadsförhållandena för en del af rikets fiskeribefolkning.
(Forts.)

sig det gäller på östra eller vestra kusten, så måste vi i främsta rummet behjerta önskvärdheten af att de få egna hem och egna bostäder. Här talas så ofantligt mycket om att skaffa egna bostäder åt mindre bemedlade och egna hemmansbruk på landet. Hvarför icke omsätta dessa ord i handling och skaffa egna hem åt dem, hvilka utöfva sin näring på de kala klipporna i våra skärgårdar. Der måste de hafva sina hem, de måste välja dessa efter alldeles säregna hänsyn och mest beroende af vissa naturliga betingelser i form af befintligheten af hamnar för fiskets tillgodogörande o. s. v. Hvarför, jag frågar det, ej omsätta detta vackra tal i handling, när i verkligheten en sådan fråga som denna föreligger?

Jag fruktar, att jag kommer att tillhöra en mycket obetydlig minoritet, men jag har icke desto mindre velat tillkännagifva min uppfattning och anhåller att få yrka bifall till Andra Kammarens beslut.

Herr Dickson: Då den föregående talaren erkänt sig icke hafva tagit fullt reda på utskottets betänkande, så skall jag tillåta mig att något närmare redogöra för utskottets skäl, hvaraf torde komma att framgå, att Första Kammarens utskott kommit till en riktig hemställan.

Det har gjorts en utredning angående fiskeribefolkningen inom Göteborgs och Bohus län. Den är ganska förtjenstfull och bör kunna leda till rätt många förändringar till denna befolknings båtnad. Om nu af denna utredning skulle följa vissa förändrade stadganden i allmänna lagen, faller af sig sjelft, att den förändrade lagstiftningen kommer att gälla för hela riket och kommer således äfven fiskeribefolkningen på andra orter till godo. Detta är en klar sak, och derom behöfver man ej skrifva. Men blir det fråga om att vidtaga åtgärder, som grunda sig på den gjorda utredningen af lokala förhållanden inom förstaämnda län, så får jag säga, att denna utredning ju icke kan vara till någon ledning i afseende å hvad som bör göras i andra delar af riket. Om man granskar den utredning, som verkstälts angående förhållandena i Göteborgs och Bohus län, så befinnes, att för hvarje fiskeläge utrönt, om det är beläget på kronans jord, på Huitfeldtska stipendieinrättningens eller på enskild mark, och efter denna utredning låter det sig göra att sedan framställa ett eller annat förslag. Men af denna utredning får man ringa eller ingen kunskap om huru förhåller sig med fiskelägena på andra ställen i riket, om de äro belägna på kronans eller enskilda egares mark, om de lyda under stipendieinrättningar eller enskildes hemman. Man famlar här fullständigt i mörkret. Skulle någonting här göras, måste en utredning föregå, men i afseende å den har Andra Kammarens utskott sagt, att en sådan ej är att rekommendera, såsom föranledande dröjsmål och kostnader, utan att man kunde veta, om fördelarna deraf komme att motsvara besväret. Men när således nu icke någon utredning får ske, då vet man icke heller hvad som skall göras, och huru skall Kongl. Maj:t i sådant fall kunna vidtaga någon åtgärd?

Det förefaller mig, som om den hemställan, Andra Kammarens utskott gjort och som äfven af Andra Kammaren bifallits, är så innehållslös, att den icke bör föranleda till bifall från Första Kammarens sida. Skulle förhållandena inom andra fiskelägen yppas af beskaffenhet att böra påkalla något ingripande från det allmännas sida, så kan jag för min del ej se annat, än att det må blifva respektive intressenters sak att derom göra framställning till Kongl. Maj:t, möjligen föranledande till utredning och åtgärders vidtagande, eller ock att enskilda motionärer få samla materialier för väckande af motioner angående förhållandena vid visst eller vissa fiskelägen. Men att ifrågasätta, att Kongl. Maj:t på grund af hvad man vet i fråga om Göteborgs och Bohus län skall vidtaga åtgärder på andra orter, det synes mig vara aldeles meningslöst.

Om förbättrande af bostadsförhållandena för en del af rikets fiskeribefolkning.
(Forts.)

I detta sammanhang ber jag också att få påpeka, att jag tror, att förhållandena inom Göteborgs och exempelvis Norrbottens län ställa sig väsentligen olika. Af sid. 4 i betänkandet kan inhemtas, att inom Norrbottens län finnes knappt något allmänt fiske, utan allt fiske tillhör der de enskilde hemmansegarne, hvilka visserligen upplåta fiskerätt och bostadsrätt, men förbehålla sig att der draga not i den ordning, de behaga, och försumma ej att taga ordentligt betaldt för de upplåtna rättigheterna. Detta finner jag för öfrigt vara ganska naturligt, så att jag deruti icke kan se någon anledning för en särskild framställning, medan det deremot synes mig, som om motionärens tanke, att man skulle likasom begränsa fastighetsegarens rätt att tillgodogöra sig atkomsten af sin egendom, eger ett visst socialistiskt tycke.

Med anledning af hvad jag nu anfört yrkar jag bifall till betänkandet.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes i enlighet med derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande utlåtande hemställt samt vidare derpå att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle biträda Andra Kammarens i ämnet fattade beslut; och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs å nyo Första Kammarens tillfälliga utskotts den 23 nästlidne mars och den 1 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 3, i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående bestämmelser i fråga om försäljning eller spridning af i lungsot afliden persons tillhörigheter.

Om åtgärder till hämmande af tuberkelsjukdomens spridning.

Herr Philipson: Sent omsider har äfven i vårt land tanken vaknat på ett kraftigare bekämpande af den olycksaliga sjukdom, som går under namn af lungsot, och hvem vi i första rummet och huf-

*Om åtgärder
till hämmande
af tuberkel-
sjukdomens
spridning.
(Forts.)*

vudsakligen hafva att tacka för denna väckelse, det känna vi alla. Men äfven Riksdagen har förstått att behjerta de förluster, som drabba vårt land, de olyckor, hvilka träffa enskilde genom den märkbart ökade spridningen af denna förhärjande sjukdom, och Riksdagen har äfven visat det, då Riksdagen med varm öppen hand under förlidet år beviljat ett anslag till ett tredje sanatorium till ett belopp af 850,000 kronor, ett sanatorium, der åtminstone några få af dessa många olyckliga, hvilka, för sig sjelfva en plåga, en fasa och en fara för sin omgifning, kunna få en tillflykt, der de finna vård och skötsel och kunna våga hoppas på derigenom åstadkommen förbättring, så att de en gång må med stärkta krafter och återvunnen helsa få återgå till sitt arbete. Men ännu återstår mycket, mycket att göra för att motverka denna sjukdoms spridning, och jag ser uti den motion, som af herr Johannes Nilsson i Sorröd väckts i Andra Kammaren, lät vara om också ett mindre kraftigt sätt, dock ett sätt genom att framkalla föreskrifter, hvilka verka derhän, att det så småningom må kunna lyckas oss att något mera än nu begränsa denna förhärjande sjukdoms spridning. Som herrarne behagade finna, har Andra Kammarens utskott äfven tillstyrkt motionen, och det torde, då måhända ej så många af denna kammares ledamöter närmare reflekterat öfver denna frågas verkliga innebörd, tillåtas mig att få uppläsa några af de motiv, hvilka Andra Kammarens utskott anfört till stöd för sitt tillstyrkande. Utskottet säger:

»Enligt utskottets uppfattning är det i den nu afgifna motionen i första hand en utredning, som begäres. Att härutinnan gå motionärens önskan till mötes, anser utskottet så mycket mera skäligen, som utskottet måste ge motionären rätt deruti, att det vore önskligen, att något måtte kunna göras för att hämma det helsovådliga spridandet af i lungsot aflidna personers smittoförande qvarlätenskap. Vetenskapen har ock utrönt, att ett af de vanligaste sätt, på hvilket ifrågasvarande sjukdom sprides, är, att de lungtuberkulosas upphostningar, som ju innehålla tuberkelbaciller i riklig mängd, få intorka på kläder, möbler och andra föremål och sedan genom nötning blandas med dammet och med detta inandas i lungorna af förut friska personer, hvarigenom dessa blifva smittade. Från flera ställen inom vårt land ingå ock underrättelser, som tyckas tala för att tuberkulosen — säkerligen den mest mördande bland alla inom Sverige gängse sjukdomar — utbredes derigenom, att personer begagna kläder och andra effekter, som af lungsotspatients blifvit förorenade.»

Af egen erfarenhet kan jag, som är ifrån en ort, der lungsoten svårt grasserar, konstatera, att denna utskottets uppfattning är fullständig korrekt, ty enligt flera eller alla läkares sammanstämmande uppgifter har uti den stad, å hvilken jag syftar och hvilken jag här har äran representera, sjukdomen spridts hufvudsakligen genom i lungsot aflidna personers efterlemnade kläder och lösören. Det är i afsigt att få sådana föreskrifter lagstadgade, hvarigenom utsigt skulle

finnas att förekomma denna fara, som motionen blifvit väckt och äfven af Andra Kammaren bifallen, och om jag nu äfven måste gifva Första Kammarens tillfälliga utskott rätt, då det säger, »att den ifrågasatta skrifvelsen icke synes vara till sin omfattning väl öfvervägd», så synes mig dock, att denna fråga är af den stora vikt och betydelse, att den af Första Kammaren mera bör behjertas, än dess utskott tillstyrkt, och att, då Andra Kammaren beslutit bifalla motionen, åtminstone någon röst i denna kammar skall höjas äfven för yrkande om bifall till detta Andra Kammarens beslut.

Jag anhåller, herr grefve och talman, att få göra detta yrkande.

Herr von Möller: Den här uttalade åsigten om tuberkulosens smittosamhet är icke ny, ej heller är det någon nyhet, att man lagstiftar i detta ämne. Ätminstone på vissa orter i Europa har det redan under förra århundradet funnits lagar, gående i samma riktning som den af herr Nilsson i Sorröd väckta motionen. Uti »Handbuch der praktischen Medicin» af år 1898 finnes en afhandling af professor Liebermeister i Tübingen, hvaruti han konstaterar, att hos de gamla skriftställarne åtskilliga antydningar funnits derom, att man i *forna* tider hållit tuberkulosen för smittosam. Det fans uti de italienska städerna — ännu för kort tid sedan — lagar, enligt hvilka man med största stränghet straffade dem, som försummade att angifva, när någon af deras husfolk eller anhöriga voro lidande af lungsot, eller som underlåto att tillintetgöra af sådana sjuke begagnade kläder, sängkläder etc. I Spanien var det på samma sätt, och befolkningen skydde der de hus, hvarest en lungsotspatient hade dött. Jag vill i förbigående nämna, att bland andra den berömda patologiske anatomen Morgagne, som lefde 1682—1771, alltid undvek att obducera lik efter i lungsot afidna personer för att ej utsätta sig och sina åhörare för smitta. Under vårt århundrade började emellertid den uppfattning göra sig gällande, att tuberkulosen icke vore smittosam, men så småningom kom man åter på det klara med att sjukdomen berodde på smitta, och detta är ju, såsom hvar och en väl känner, numera allmänt konstateradt, i all synnerhet sedan man i början af 1880-talet funnit tuberkelbacillen.

Det visar sig således, att den af herr Nilsson i Sorröd väckta motionen behandlar en fråga, som uppmärksamrats äfven hos andra kulturfolk. Jag instämmer med den föregående talaren och de båda kamrarnes utskott deruti, att motionen är af en mycket ringa omfattning och, jag medger äfven, olämpligt formulerad, något, som särskildt Första Kammarens utskott lagt sig vinn om att visa. Jag beklagar att icke kunna yrka bifall till motionen, ty jag erkänner, att, om Första Kammaren nu fattade samma beslut som Andra Kammaren, och en riksdagsskrifvelse derefter aflätes till Kongl. Maj:t, denna genom att begära endast en partiel ändring i bestående missförhållan-

Om åtgärder till hämmande af tuberkel-sjukdomens spridning.
(Forts.)

Om åtgärder
till hämmande
af tuberkel-
sjukdomens
spridning.
(Forts.)

den komme att stå i strid med hvad man väl allmänt önskar — ett beaktande af tuberkulosfrågan i hela dess vidd.

Det finnes ett gammalt ordstäf, »medan mjölnaren sofver, rinner mycket vatten», och jag kan ej neka till att jag med tanken fästad härpå dock, trots dess brister, helsat motionen med glädje, nemligen som ett maningsrop till den slumrande mjölnaren att vakna upp, då det här gäller en verklig fara, nemligen en sjukdom, som årligen borttrycker 12,000 människor i landet, och hvilken särskildt härjar bland de fattigaste och mest hjälpbehöfvande klasserna. Af skäl, som jag ej känner, har regeringen lika fullt icke ännu ansett lämpligt att åtminstone söka göra något för att råda bot mot dessa sorgliga förhållanden.

Det är min, ja, jag vågar påstå äfven en allmän åsigt, att helsovårdsstadgan behöfde undergå en fullständig revision, ty under det att vi hafva omfattande och stränga bestämmelser i fråga om smittosamma sjukdomar bland husdjuren, är det beklagligen ej fallet, då det gäller människors helsa och lif. Det vore glädjande, om chefen för ekklesiastikdepartementet ville fästa sin uppmärksamhet på tuberkulosfrågan, hvilken som ett Damoklessvärd hänger icke endast öfver de fattige, utan äfven öfver hela landets befolkning. Man skulle ju gerna vilja tro, att initiativet i denna fråga skulle tagas af medicinalstyrelsen, men denna tyckes utöfver de löpande ärendena, då det gäller initiativ i helsovårdsfrågor, ej hafva någon tid öfrig, utan drunknar i papper, skrivelser och cirkulär af, enligt min uppfattning, skäligen betydelslös art.

Jag skall i detta sammanhang taga mig friheten att blott med två exempel visa, huru pass viktiga de saker äro, med hvilka medicinalstyrelsen i främsta rummet sysselsätter sig. Här har jag en skrivelse till länsstyrelsen i Halland af den 3 oktober 1898, uti hvilken medicinalstyrelsen anhåller, att vid utfärdandet af förordnanden för tjänsteläkare vid rättsmedicinska förrättningar måtte, till vinnande utaf *nödig likformighet*, utsättas den förordnades namn i stället för innehafvaren af viss läkarebefattning.

I n:o 38 af Svensk författningssamling för den 7 oktober 1898 förordnar medicinalstyrelsen, »i ändamål att *underlätta läsningen af inbundna skrivelser*», att å det papper, som användes för till styrelsen ingående rapporter, utlåtanden, attester, rättsmedicinska protokoll och andra dylika handlingar, af hvad slag de vara må, skall, då tryckt blankett ej användes, i ryggen af hvarje ark vikas en omkring fem centimeter bred marginal, hvilken lemnas oskrifven». Nå, huru förhåller det sig då med de tryckta formulären? Jag har här ett sådant, som saknar marginal. Af hvad skäl de tryckta formulären icke anses behöfva marginal, men väl de skrifna, känner jag icke. För min del hade jag naturligtvis tänkt mig, att såväl de tryckta som de skrifna berättelserna förvarades och lästes, men denna min förmodan rubbades, då jag i »Eira» för den 15 mars 1899 läste, att en läkare, som för sin doktorsafhandling behöfde vissa sifferuppgifter och

för detta ändamål infann sig» i början af juli i medicinalstyrelsen för att få se och studera helsovårdsnämndernas berättelser i original. Men — under 4 à 5 dagar», säger han, »genomsökte jag, åtföljd af aktuarien och kommissionären, hela kongl. medicinalstyrelsens hus, utan att ett spår af dessa berättelser stod att finna. — Reflexionerna göra sig själfva. Af ifrågakarande läkare har jag fått veta, att när man icke lyckades finna dessa berättelser — så vände han och hans ciceron sig till vaktmästaren. Denne svarade, att de möjligtvis kunde ligga i medicinalstyrelsens *vedbod*, och aktuarien tillfogade den upplysning, att om man ville gå ned i vedboden för att leta bland de der förvarade pappersluntorna, vore det nödvändigt att taga på sig handskar. Man drog handskarna på, genomsökte vedboden, fast utan resultat. Derefter vände sig läkaren till statistiska centralbyrån och fick der de önskade upplysningarna. Detta tyckes visa, att de fem centimeter breda marginalerna icke tjena till mycket, om berättelserna ej bättre förvaras. Må det förlåtas mig, om jag anser, att det finnes många mycket viktigare angelägenheter för medicinalstyrelsen att befatta sig med än utfärdandet af cirkulär om fem centimeter breda marginaler!

Jag kan icke neka till, att när förra årets Riksdag, när Hans Maj:t Konungen själf visat ett så stort intresse för denna fråga, hade det varit lyckligare, om en motion hade förelagts Riksdagen med mera tillfredsställande affattning och mera vidsträckt omfattning. En skrifvelse är dock det enda medel, hvarigenom Riksdagen kan uttala sin mening inför Kongl. Maj:t. Om icke Riksdagen vill göra detta, hvem vet då, om någonsin ett initiativ kommer att tagas. Jag erinrar mig, hurusom i dag för fjorton dagar sedan, vid debatten om anslag till jernvägarne och önskvärdheten af ändrade bestämmelser i en viss riktning, chefen för civildepartementet framhöll, att de upplysningar, som under diskussionen lemnats, endast vore af »*historiskt intresse*» och att en förordning redan var skriven, om ock bläcket ännu icke hunnit torka å densamma. Ingenting skulle glädja mig mera, än om jag i dag på samma sätt finge höra, att regeringen skulle framkomma med ett förslag i den riktning jag tänkt mig, en omarbetning af helsovårdsstadgan och ett upptagande af frågan i hela dess vidd. Men skola vi vänta år efter år utan att något göres, då vågar jag påstå, att under tiden hinner mycket vatten rinna.

Herr Dickson: Jag förstår mycket väl den varma känsla, som drifvit de föregående talarne att yttra sig på det sätt, som de gjort, en känsla, som helt säkert delas af många inom kammaren, hvilka äro intresserade för tuberkelmittans begränsning. Men vill man ändamålet, så måste man välja de riktiga medlen, och jag tror icke, att den skrifvelse, som Andra Kammaren beslutit, vore ett sådant. I utskottets betänkande redogöres för huru otillfredsställande förslaget är, men jag vill med ett par ord angifva blott ett exempel härfpå.

Om åtgärder till hämmande af tuberkelsjukdomens spridning.
(Forts.)

*Om åtgärder
till hämmande
af tuberkel-
sjukdomens
spridning.
(Forts.)*

Om en lungsigtig person ligger sjuk en tid och sedan dör i en hyrd lokal med hyrda möbler, så afser icke motionen desinfektion af rummet och möblerna, utan hvad den afser är endast den afidnes kläder, och det endast i det fall, att de öfverlemnas åt allmänheten, men arfvingarne få opåtaladt gå omkring och sprida lungotsmittan. Men om man också säljer ett enstaka plagg, så kan det icke sägas, att man dermed spriddt den afidnes qvarlätenskap bland allmänheten, så det ser nästan ut, som om motionen egentligen blott afsett försäljning på auktion, och detta är ett alldeles för begränsadt fall. Jag tror icke heller, att förslaget är lätt att verkställa; och äfven om man bragte stadgandena om lungot i nu ifrågavarande afseende i likhet med stadgandena om andra smittosamma sjukdommar, så att helsovårdsnämnden kunde ingripa, så kunde det dock lätt inträffa, att försäljningen skedde på något ställe, der helsovårdsnämnden icke visste af den. Det vore således nödvändigt att stadga böter mot öfverträdelse af det förbud, som är i fråga. Men ett sådant stadgande skulle vara ganska svårt att tillämpa.

Jag tror således, att saken vinner mera på att icke drifvas vidare, och jag hoppas, att den kan i ett bättre skick återkomma ett annat år. Jag tillåter mig yrka bifall till utskottets betänkande.

Herr von Friesen: Hvad den siste högt ärade talaren anförde synes mig innebära en alltför formalistiskt juridisk uppfattning af saken. Om också den af Andra Kammaren beslutade skrifvelsen icke innehåller allt hvad den kunde och borde göra i ämnet, så är dock der tydligt angifvet, i hvilken rigtning man anser, att åtgärder böra vidtagas. När der heter, att man önskar, att Kongl. Maj:t täcktes »låta utreda hvad som skulle kunna göras för att förhindra, att tuberkulos utbredes efter i sådan sjukdom afidna personer derigenom, att deras nedsmittade tillhörigheter spridas bland allmänheten», så förefaller det mig väl advokatoriskt att här resonera om hvad »allmänheten» betyder. Ty meningen är ju tydlig och klar: att förekomma, att genom de afidnas tillhörigheter tuberkulos sprides. Första Kammarens utskott har gjort en anmärkning emot, att der står »efter i sådan sjukdom afidna personer», och säger på sidan 4 i sitt betänkande, att man icke synes hafva tänkt på det fall, att en tuberkelsjuk affidit af annan sjukdom än tuberkulos. Denna anmärkning synes mig underlig och allt för juridiskt formalistisk; saken vore ju lätt hjälpt genom att man i skrifvelsen satte: »efter med sådan sjukdom behäftade, afidna personer». Men nog begriper Kongl. Maj:t i allt fall hvad man menar. Saken är nog tillräckligt känd och har på senaste tiden blifvit allt mera beaktad och uppmärksammas på alla håll.

Då jag här kommer att lemna vissa uppgifter i några fall, oakadt jag blott är en lekman på detta område, så anser jag mig böra förutskicka den upplysningen, att jag fått någon liten kännedom om hithörande förhållanden derigenom, att svenska läkaresällskapet hedrat

mig med förtroendet att vara prisdömare i en täflan mellan folkskrifter rörande tuberkelsjukdomen; genom läsning af ett 40-tal sådana skrifter har jag kommit litet in i dessa förhållanden.

Jag fick dervid bland annat veta, att just afidna personers tillhörigheter anses vara bland det mest smittoförande, och det upplystes enstämmt af alla sakkunnige — således icke blott af dem, som vunno pris — att denna sjukdom är ytterst smittosam. Detta är numera ett allmänt känt faktum, som icke vidare från något håll inom den medicinska vetenskapen bestrides.

Det förefaller mig nästan, som om Första Kammarens utskott härvidlag motiverat emot sig sjelf, då det citerar nådiga förordningen den 19 mars 1875 och nådiga kungörelsen den 28 januari 1898. Ty der uppräknas de sjukdomar, efter hvilka desinfektion ovilkorligen skall ega rum: kolera, smittkoppor, tyfus, tyfoidefeber, skarlakansfeber, difteri, rödsot och spetelska, men icke tuberkulos. Det är dock numera ett konstateradt faktum, att tuberkulosen årligen dödar flera af Sveriges medborgare än alla dessa sjukdomar tillsammans. Mot tuberkulosen är den värsta kolerafarsot, som härjat i Sverige, en ren småsak. Särskildt är det i de fattigas kojor, som tuberkulosen sprides genom begagnandet af afidnas kläder och tillhörigheter, och därför »går också sjukdomen bland dem i arf», som det heter. Det gör den enligt de sakkunniges uttalanden ytterst sällan, men på det sättet, att kläderna gå i arf och med dem sjukdomen, går tuberkulosen i arf.

Då nu en sådan önskan som den i skrifvelseförslaget framställda uttalats af Andra Kammaren, hvarför skola vi icke vara med om den, äfven om ur formel synpunkt en eller annan anmärkning kan göras mot förslaget eller detta icke omfattar frågan i hela dess vidd? Jag anser den begärda utredningen särdeles nödig och nyttig, och då Första Kammaren i fjol så frikostigt anslog penningar till ett lungsots-sanatorium, så bör den äfven nu kunna biträda medkammarens beslut, hvartill jag yrkar bifall.

Herr Nyström, Carl: I mångt och mycket kan jag ju alldeles underskrifva hvad den föregående talaren anförde. I det allmänna medvetandet börjar allt mer ingå insigt om tuberkulosens smittbarhet och äfven om de vägar, på hvilka denna smitta söker sig fram. Då jag sålunda godkänner den föregående talarens grunder, skulle jag också vara med om hans slutsats, i fall han blott kunde upplysa mig om något sätt, på hvilket Första Kammaren skulle kunna *utvidga* motionen, så att den bättre motsvarade sitt ändamål. Men jag kan icke finna, att Första Kammaren — om den också ville göra aldrig så mycket för att stödja motionens syfte — kan komma längre än till att blott uttala sig om i sådan sjukdom afidna personers tillhörigheter, och detta synes väl knapphändigt. Stode det Första Kammaren fritt att genom något slags återremiss af skrifvelsen få motionen utvidgad, så kunde man väl möjligtvis tänka på att vara med om den-

Om åtgärder till hämmande af tuberkelsjukdomens spridning.
(Forts.)

Om åtgärder
till hämmande
af tuberkel-
sjukdomens
spridning.
(Forts.)

samma; men att skriva till Kongl. Maj:t om sådan *jemförelsevis* underordnad åtgärd mot smittan, som ligger i föreskrift om afidna personers tillhörigheter, blir betänkligt därför, att man härmed träffar blott en ringa del af smittofallen. De flesta få naturligtvis smitta af ännu lefvande lungotspatienter, som röra sig fritt och oberoende öfver allt i världen och sprida smittan genom upphostningar. Motionen träffar således blott ett ringa område af smittomöjligheterna, och på detta område kommer en dylik lagstiftning att gifva anledning till så mycket undanflykter, att lagstiftningen blir alldeles misslyckad. Utskottets ordförande har ju fäst uppmärksamheten på, huru lätt man skulle kunna komma ifrån lagbestämmelserna genom att den smittade redan under listiden disponerade öfver sina kläder och tillhörigheter, hvarigenom naturligtvis hela lagstiftningen blefve neutraliserad. Under sådana förhållanden, då denna lagstiftning blott skulle gälla en ringa del af fallen och då den dessutom lätt skulle kunna kringgås, tror jag, att det är föga värdt att inlåta sig på en sådan sak. Det är då bättre att vänta på andra mera omfattande initiativ och med all magt understödja dessa.

Hvad herr von Möllers anmärkningar beträffar, så förklarade han ju från början, att de icke rörde denna sak, och han yrkade ju icke annat än bifall till Första Kammarens utskottsförslag. Det var för öfrigt mycket svårt att följa hans hygieniska principer; man skulle då sluta med att göra världen komplett obeboelig och all samfärdsel omöjlig, utan det skulle bli så ståndt, att man finge sitta hvar på sin isolerade ö såsom Dreyfus. Då kunde man väl vara trygg, när man hade hela oceanen till spottkopp.

Hvad herr von Möllers anmärkningar mot medicinalstyrelsen beträffar, så får jag säga, att, när han efter att hafva gjort en så noggrann letning i vedbodar — der för öfrigt »papperen» ju *icke* funnos — och annorstädes och detta med en ifver, som man annars knappast finner annat än hos hypokondrister, det oaktadt icke kunnat uppleta annat än de anförda bagatellerna, så kan medicinalstyrelsen taga det med lugn. Jag tror, att herr von Möller kunnat utan skada tillbakahålla dessa, till saken ej hörande anmärkningar, och jag är öfvertygad om att medicinalstyrelsen är en bättre säkerhetsvakt mot tuberkulosen än dylika anmärkare. En annan väktare finnes i den moderna vetenskapliga litteraturen, som ingalunda lemna något praktiskt och verkamt skyddsmedel obeaktadt. Eftersom jag har ordet, så vill jag nämna, att man håller på att utarbета förslag till ett hygieniskt institut, som jag hoppas skall vinna bifall i Riksdagen och som, om det kommer till stånd, lärer få åtskilligt att säga och ännu mer att göra i denna stora fråga. Till dess detta blir färdigt, förlorar man blott sin tid genom att inlåta sig på så underordnade delar af frågan som den förevarande, och detta utan utsigt att vinna målet, då man ju påpekat många sätt, på hvilka en sådan bestämmelse skulle kunna göras kraftlös.

Herr Benedicks: Jag vill blott i största korthet fästa kammarens uppmärksamhet på, att utskottet icke har motionsrätt, och att utskottet med all sin stora sympati för motionens syfte icke ansåg sig kunna tillstyrka bifall dertill i den form den förelåg. Detta hvad sjelfva den ifrågavarande saken beträffar.

Dessutom vill jag påpeka för herrarne, att Andra Kammaren för sin del beslutit: »att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Majt: anhåller, det täcktes Kongl. Majt: låta utreda hvad som skulle kunna göras för att förhindra, att tuberkulos utbreddes efter i sådan sjukdom affidna personer derigenom, att deras nedsmittade tillhörigheter spridas bland allmänheten; och att Kongl. Majt: sedan till Riksdagen täcktes framlägga förslag till bestämmelser i nämnda syfte.» Efter mitt förmenande är det alldeles omöjligt att, utan att komma i strid med 89 § regeringsformen, biträda Andra Kammarens beslut om aflåtande af en skrifvelse, affattad i sådana ordalag, då det ju på grund af den ekonomiska lagstiftningsrätten tillkommer Kongl. Majt: ensam att meddela sådana bestämmelser, som i skrifvelseförslaget afses.

På dessa skäl får jag yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr von Friesen: Blott ett par ord med anledning af hvad den näst siste talaren yttrade.

Det är sant, att den föreslagna skrifvelsen icke på långt när påpekar allt, som bör göras mot tuberkulosen. Ty mot den bör krig föras på lif och död. För dess bekämpande är mycket att göra. Men hvarför skall man alltid slå i hjel det lilla steget med talet om större? Hvarför ej börja på en vigtig punkt för att sedan fortsätta vidare? Har man en gång gifvit sig in på vägen, så är man inne på den. Har man en gång fått in ett finger, är det lättare att sedan få in hela handen.

Vidkommande derefter det tilltänkta hygieniska institutet, hvarom samme talare nämnde, torde dess uppgift närmast blifva af vetenskaplig art. För öfrigt kan man ju icke veta något om en institution, som ej finnes till, så att en sådan bör väl ej kunna inverka på kammarens uppfattning i dag.

Gent emot åsigten, att den föreslagna skrifvelsens senare del skulle vara stridande mot regeringsformen, vill jag framhålla, att man ju icke kan veta, om icke kostnader för statsverket skola vara förknippade med de åtgärder, som Kongl. Majt: kan finna behöfliga. Då måste ju frågan om deras vidtagande framläggas för Riksdagen. I alla händelser har denna kammare förut många gånger beslutat skrivelser af liknande art. Jag kan därför icke alls förstå, att det skall kunna finnas något formelt hinder för att nu biträda Andra Kammarens beslut.

Herr Almén: En talare har här framställt åtskilliga anmärknin- gar mot medicinalstyrelsen med anledning af dess cirkulär om margi-

Om åtgärder till hämmande af tuberkel-sjukdomens spridning.
(Forts.)

*Om åtgärder
till hämmande
af tuberkel-
sjukdomens
spridning.
, rts.)*

naler och annat sådant. Det kan nästan förefalla barnsligt att i debatten inblanda hvad som har så föga att göra med den föreliggande frågan. Jag vill heller icke egna vidare uppmärksamhet åt hvad talaren i berörda hänseenden anfört.

Beträffande hufvudfrågan och det stora och varma intresse, som man allmänt synes hysa för tuberkulosens bekämpande, kan jag icke annat än beklaga, att man i sanitära frågor är så ytterligt ferm med lagstiftning. Det vore i sanning fördelaktigt, om man dröjde, tills åsigtorna hunnit stadga sig. Äfven på läkarevetenskapens område kunna ju åsikter ändras, såsom öfverallt annars. Vanligtvis plägar dock till grund för en förändring på detta område ligga lång tids arbete och undersökning. Ändringen har försiggått märkvärdigt snabbt, då man öfvergått från teorien om tuberkulosens ärftlighet uteslutande till dess smittosamhet. Emellertid kan det väl icke tjena något till, att jag söker göra min röst gällande mot den herskande opinionen. Denna får väl antagas hafva rätt.

Jag vänder mig i stället till den talare, som påstod, att tuberkulosen är lika smittosam som kolera och många andra sjukdomar, som han angaf. Detta håller visst icke streck. Talaren kan hafva rätt i att tuberkulosen tagit lifvet af flera och oändligt många flera än andra sjukdomar. — Föllo ej den ärade talarens ord så, som jag nu återgifvit dem, tager jag mitt gemäle tillbaka. Det har då tillkommit af missförstånd, som jag hoppas, att den ärade talaren ursäktar.

Gent emot uppfattningen, att man nu lämpligen kan beträda den väg, Andra Kammaren anvisat, för att sedan gå vidare, vill jag säga, att en lagstiftning, som icke kan efterleivas och hvars efterlefnad man icke kan öfvervaka, icke är en lycklig lagstiftning och sällan eller aldrig leder till ett godt mål. Är det sant, att hvar sjunde människa i vårt land och andra länder dör i tuberkulos, må väl ingen undra öfver det tillfälliga utskottets betänksamhet eller doktor Nyströms påstående, att en med tuberkulos behäftad man eller qvinna, medan han eller hon rör sig ute i lifvet, sprider smittan mera, än den sprides genom kläderna efter deras frånfalle. Man frågar sig emellertid, hvart det skall bära hän, om man skall föra krig mot tuberkulosen med sådan hänsynslöshet, som en och annan synes förorda. Man vill kanske till slut angripa människorna och söka utrota den tuberkelsjuka sjundedelen, för att de sex sjundedelarne skola få vara i fred för tuberkelsmitta. Jag tror dock icke, att det är menkligt beträda en sådan väg. Jag kan icke heller förorda en lagstiftning, som har ett så stort tillämplighetsområde, att dess efterlefnad omöjligen kan öfvervakas. En sådan lagstiftning kan leda till så betänkliga resultat i praktiken, att det torde vara vida bättre att vänta, tills opinionen stadgat sig och åsigtorna hunnit blifva bättre grundade, än de nu äro.

Herr Nyström, Carl: Blott ett par ord till genmäle mot herr von Friesen. Det framgick äfven af hans anförande, hvad som redan förut här betonats, att den föreslagna skrifvelsen icke afser mera än utfärdande af vissa bestämmelser rörande en *afliden* persons tillhörigheter. Det går ej för sig att utvidga skrifvelsens innehåll, så att man derigenom skulle kunna slå ett stort och verksamt slag för tuberkulosens bekämpande. Man måste inskränka sig till att hemställa om en underordnad åtgärd och tyvärr en åtgärd, som hvar och en lätt kan neutralisera och eludera. Är det då skäl att biträda Andra Kammarrens beslut? Herr von Friesen menar, att man bör aflåta skrifvelsen och icke förså må det lilla, som kan vinnas, medan man väntar på det stora slaget. Detta beror på. Blir lagtillämpningen, som den härvidlag måste blifva, slapp, alstras deraf ringaktning för lagen; och då torde man få dyrt betala det lilla man skulle vinna. Nej, det är ju möjligt att ordna kriget mot tuberkulosen så, som krig bör ordnas, systematiskt. Jag har de bästa förhoppningar, att så skall ske. Men man kommer ej till ett sådant ordnande genom att krypa fram med dylika ytterst ofullständiga och bristfälliga åtgärder. Må man i stället se till, att man kan öfverblicka hela fältet på en gång och rätta fälttågsplanen derefter! Då kan något uträttas. Men hvad som enligt denna skrifvelse skulle åstadkommas, skulle i icke ringa mån förlama det systematiska kriget.

Jag vill ytterligare blott tillägga med afseende på det hygieniska institut jag omnämnde, att detta icke skall blifva en rent vetenskaplig institution, utan i främsta rummet få praktiskt syfte.

Herr Philipson: De sista ärade talarnes anföranden hafva synts mig nästan gå i en sådan riktning, som om det här gälde att diskutera ett redan föreliggande lagförslag. Så är ju ingalunda fallet. Det gäller nu endast en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om förslags framläggande för Riksdagen.

Man har under diskussionen framhållit, att opinionen i landet angående det föreliggande föreslagna sättet för bidragande till tuberkulosens bekämpande icke vore tillräckligt stadgad. Detta är måhända sant. Man menar därför, att vi gerna kunna vänta litet ännu, tills opinionen i denna fråga mera stadgat sig. Men det fins ett ordspråk, som säger: medan gräset gror, dör kon. Detta ordspråk torde kunna här fullt väl tillämpas, då man känner och betänker, att i vårt land årligen öfver 12,000 personer aflida i lungrot. Mig synes, att tiden sålunda icke bör förhalas. Och att då i landet redan vaknat en opinion för tuberkulosens bekrigande, en opinion dock så kraftig, att den redan åstadkommit tre sanatorier, då synes mig, säger jag, att denna opinion så mycket som möjligt af oss bör bland allmänheten utbredas, och sådant inträffa nog, om vi söka verka derhän genom våra uttalanden, att lagstadganden mot tuberkulosens spridning blifva Riksdagens

Om åtgärder till hämmande af tuberkel-sjukdomens spridning.
(Forts.)

Om åtgärder
till hämmande
af tuberkel-
sjukdomens
spridning.
(Forts.)

gen förelagda. Jag yrkar därför fortfarande bifall till Andra Kam-
marens beslut.

Herr von Möller: Jag skall först be att en passant få bestrida
herr Alméns påstående, att herr von Friesen fällt yttrandet, att
tuberkulosen skulle vara mera smittosam än kolera; han sade, att
tuberkulosen årligen borttrycker flera människor än någonsin någon
kolerafarasot gjort.

Om för öfrigt mina yttranden af *honom* betraktas som »barnsliga»,
är detta ju naturligt. Jag är visserligen icke fackman, men jag har
icke dess mindre tillåtit mig att här höja min röst i en fråga, som
jag anser vara af största vikt, ty äfven en laicus har skyldighet att
uttala, hvad han anser vara rätt, och äfven om en så framstående
läkare som doktor Nyström uttalar sig mot mig af fruktan för öfver-
drifna hygieniska försigtighetsmått, får jag taga det med ro. Jag väd-
jar till den opinion, som, efter hvad jag tror, finnes utom dessa murar
hos Sveriges läkarecorps, som nog har en helt annan uppfattning än
han. Är det verkligen de båda talarnes mening, att man skyddar sig
mot en så farlig sjukdom genom att blott lägga händerna i kors?
Skall det vara den högsta klokheten att låta *laissez-aller-systemet*
fortfara på samma beklagliga sätt som hittills, då får jag erkänna, att
jag förstår mig bra litet på vigten af hygieniska åtgärder och försig-
tighetsmått. Jag förstår visserligen icke denna fråga i dess detaljer,
men jag tror, att den åsigt, jag uttalat, delas af flertalet svenska läkare,
som med förvåning funnit, att af vederbörande inga mått och steg
vidtagas uti ifrågavarande afseende, och som anser, att det är af hög-
sta vikt, att *någonting göres och göres snart*.

Herr Dickson: Jag tror, att alla äro ense om att den före-
slagna skrifvelsen icke uttrycker hvad man vill hafva uttryckt. Då
tycker jag ej heller, att det är skäl att aflåta den. Jag kan ej dela
uppfattningen, att, om Riksdagen skrifver om en sak, Kongl. Maj:t
skall gifva skrifvelsen en annan mening, än den efter orden innebär.
Man får väl antaga, att Riksdagen menar hvad den säger och ej
något annat.

Herr Almén: Eu talare frågade, om jag och doktor Nyström
vore af den åsigt, att ingenting skulle göras mot tuberkulosen, utan
att man skulle lägga händerna i kors. Jag frågar i sanning, huru här
kunnat framställas en sådan fråga. Mina yttranden hafva då icke gif-
vit anledning dertill.

Man säger också, att ingenting göres för tuberkulosen bekämpande
allt under det vi för tuberkelsjuka bygga sjukhus för millioner och
Riksdagen lemnar betydliga anslag för prisbelöning af täflingskrifter
om sjukdomens hämmande och läkarne öfverallt söka bekämpa den
och sprida kunskap om den. Någonting göres verkligen.

Skälet, hvarför jag ej kan vara med om ifrågavarande förslag, är, att det är ett pappersförslag, som ingenting är värdt. Det skulle ej kunna efterlevas. Det borde en hvar kunna inse, då tuberkulos finnes hos $\frac{1}{7}$ af landets befolkning. Hvem skall vid inträffande dödsfall afgöra, om tuberkulos varit för handen? Skall läkare verkställa obduktion för att konstatera, huru dermed förhåller sig? Då tror jag, att det hela kommer att förefalla betänkligt. Och ingen skulle kunna hindra en med tuberkulos behäftad person att afyttra sina kläder, medan han lefde. Och om fattiga efterlevande skulle finna nödigt att sälja en afliden anhörigs klädesplagg, kunna de ju helt enkelt säga, att den aflidne ej haft tuberkulos. Presten kan väl ej afgöra, om tuberkulos förelegat. Och hvem skall göra det?

Med ett ord: sök ut alla möjliga vapen mot tuberkulosen, men se till, att de duga till något och ej stanna på papperet! Detta senare blefve efter mitt förmenande fallet med det nu ifrågavarande förslaget.

Herr von Friesen: Med anledning af hvad den ärade utskottsordföranden sist yttrade ber jag att få påpeka, att vi ingalunda, såsom han tror, äro ense om att den föreslagna skrivelsen icke skulle innehålla Riksdagens mening. Derom kunna vi väl vara ense, att det i skrivelsen äfven kunnat framhållas många andra sidor af saken. Men jag åtminstone och, som jag hoppas, flere med mig anse, att hvad som innehålles i skrivelsen är både riktigt och viktigt. Och om man än icke kan inrymma deri allt, som kan vara af betydelse vid tuberkulosens bekämpande, skulle väl ändock genom skrivelsen något kunna vinnas. Det är emellertid vanligt, när ett förslag först framkommer, att det mötes med uttalanden sådana som: det är för vidtgående; eller: det är icke tillräckligt omfattande; det kan ej tillfredsställa alla; något sådant kan ej efterlevas. Men hvad skulle begäras i den skrivelse, hvarom nu är fråga? Jo, att Kongl. Maj:t måtte låta utreda hvad som kan göras till förhindrande af tuberkelsmittas spridande genom en afliden tuberkulös persons tillhörigheter. Kan det ej »*efterlevas*», att Kongl. Maj:t låter utreda detta? Det är ej fråga om att nu antaga någon lag i ämnet. Det blir väl tids nog att se, om en lag kan efterlevas, när förslag derom framlagts. *Pröfning* af frågan är hvad jag och mina meningfränder nu vilja begära.

Om åtgärder till hämmande af tuberkelsjukdomens spridning
(Forts.)

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande förevarande utlåtande yrkats, dels att hvad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock, af herr *Philipson*, att kammaren skulle afslå utskottets hemställan och biträda Andra Kammarens i ämnet fattade beslut.

Härefter gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden, och förklarade herr talmannen sig finna propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller, hvad Första Kammarens tillfälliga utskott hemställt i utlåtandet n:o 3, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår kammaren utskottets hemställan och biträder Andra Kammarens i ämnet fattade beslut.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 49;

Nej — 48.

Vid förnyad föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts den 23 sistlidne mars och den 1 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 4, i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående meddelande af officiellt intyg rörande svensk lag och rättspraxis, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos och lades till handlingarna bevillningsutskottets under gårdagen bordlagda memorial:

n:o 21, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande n:o 15, i anledning af väckt motion om afskaffande af hvitbetssockertillverkningsafgiften samt nedsättning af tullen å socker, och

n:o 22, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande n:o 16, punkten 2, angående väckt motion om

Torsdagen den 6 April.

31 N:o 16.

åstadkommande af verksammare kontroll öfver att stämningar till underrätt vederbörligen stämpelbeläggas.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,47 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna.*
